

Številka: 060-11-1/2020/3
Ljubljana, 3. 3. 2020

Predlog

Z A P I S N I K

18. seje Komisije Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je bila torek, 18. februarja 2020, v sobi 209/II., Šubičeva ulica 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 14.00 uri in se zaključila ob 16.50 uri.

Prisotni:

- predsednik: Cvetko Zupančič
- podpredsednik: Branko Tomažič
- člani: Tone Hrovat, mag. Marija Lah, Marjan Maučec, Srečko Ocvirk, Franci Rokavec, Ladislav Rožič.

Ostali prisotni:

- Damjan Stanonik, Urška Srnec, Bojan Pahor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Branko Ravnik, Barbara Štimec, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije,
- Marjeta Bizjak, Matjaž Guček, Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,
- Miha Marenče, Zavod za gozdove Slovenije,
- Lado Bradač, Lovska zveza Slovenije,
- Janja Gregorin, Tanja Bolte, Alojz Marn, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Igor Hrovatič, Varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano,
- Stanislav Bergant, Sindikat kmetov Slovenije,
- Aleš Hvalc, ZDRDS.

Predlagani dnevni red:

- 1. Predlog zakona o spremembah Zakona o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave – zakonodajna iniciativa**
- 2. Opredelitev do predloga, danega na seji Državnega sveta ob razpravi o delu delovne skupine za načrtovanje upravljanja z velikimi zvermi v 2019, da se na Evropsko komisijo naslovi opozorilo glede problematike nadaljnega večanja in širjenja populacije rjavega medveda in volka**
- 3. Ponovna obravnava vprašanja Vladi Republike Slovenije glede monitoringa nad vso uvoženo hrano oz. njenega označevanja in sledljivosti**
- 4. Potrditev zapisnika 17. seje komisije**

Ad1)

Komisija je obravnavala zakonodajno iniciativo - Predlog zakona o spremembah Zakona o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave, ki jo je v obravnavo Državnemu svetu predložil državni svetnik Branko Tomažič.

Komisija predlog zakona **podpira**.

Pobudnik za sprejem predloga zakona državni svetnik Branko Tomažič je komisiji pojasnil ključni namen in cilje predlaganih rešitev. Določila predloga zakona omogočajo interventni poseg v populacijo rjavega medveda in volka ter s tem uravnavanje rasti števila obeh populacij. Trenutne razmere zahtevajo učinkovit način uravnavanja števila velikih zveri, tako da se bo populacija ohranila v takšnem stanju, ki bo omogočalo sobivanje ljudi in velikih zveri ter opravljanje kmetijske dejavnosti na dosedanji ravni.

Prisotni predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, Zavoda za gozdove Slovenije, Lovski zveze Slovenije ter Sindikata kmetov Slovenije so se strinjali, da je zakonska ureditev tega področja, ki bo zagotavljala pravočasne in konkretne rešitve problema potrebna, medtem ko na Ministrstvu za okolje in prostor takšni rešitvi niso naklonjeni.

V razpravi so bila dana opozorila, da gre za probleme, ki trajajo že nekaj let, pri čemer pa se državni organi na situacijo niso vedno ustrezno odzivali in pravočasno ukrepali. Tudi napovedi vladnih predstavnikov ob sprejemanju vladnega interventnega zakona, da bo sprejeti zakon omogočil hitrejše ukrepanje pri interventnem odvzemu teh zveri, brez dodatnih administrativnih postopkov, so se izkazale kot nerealne. Trenutne situacije se ne da več reševati z odstreli na podlagi odločb in pričakovati je, da bosta z zamudo pri uravnavanju gostote populacij medveda in volka, ti še naprej rasli in povzročali večje škode tudi v naseljih.

Glede na ugotovljeno stanje je velikih zveri preveč, tako da na določenih območjih kmetje razmišljajo o prenehanju kmetovanja ali pa celo opuščanju kmetijske dejavnosti, saj povračila škod in subvencije ne odtehtajo vloženih naporov kmetovanja. Ob nakazanih trendih je upravičena tudi skrb, da se bo nadaljevalo praznjenje in zaraščanje podeželja. Kmetje in prebivalstvo na podeželju težko sprejemajo razlage o nujnem sobivanju z veliki zvermi, če je na drugi strani ogrožena njihova varnost in eksistenca. Dana so bila opozorila, da se napake iz preteklosti pri gospodarjenju z zvermi ne smejo ponoviti in da mora biti upravljanje v prihodnje usmerjeno v ohranjanje števila zveri na vzdržni ravni, saj bodo sicer zaradi objektivnih danosti in značilnosti terena v Sloveniji (gostota poseljenosti prebivalstva, brez izrazitih neposeljenih področij) konflikti neizbežni.

Ob ugodnih pogojih za razmnoževanje živali zaradi razpoložljivosti hrane v gozdovih in sadovnjakih v lanskem letu, bi morali z načrtnim in strokovnim poseganjem v populacijo zveri zmanjšati njihovo številčnost. Zaradi sodnega zadržanja odstrela volka in medveda pa imamo nasprotno situacijo, ko se njihovo število še povečuje, kar povzroča nestrpnost med ljudmi, ki se počutijo življenjsko ogroženi.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen predsednik komisije Cvetko Zupančič.

Ad2)

Komisija je sprejela sklep, da se na Evropsko komisijo posreduje Poziv za zmanjšanje števila velikih zveri v Sloveniji.

Državni svet že dlje časa opozarja na nujnost čimprejšnjih intenzivnejših posegov v populacijo medveda in volka z namenom preprečitve nadaljnega večanja in širjenja njune populacije oz. njunega bistvenega zmanjšanja. Številčnost populacij medveda in volka namreč ne omogoča strpnega sobivanja, ampak povzroča vse več konfliktnih situacij in spodbuja strah med kmeti in ostalimi prebivalci na podeželju. Divje zveri se namreč zaradi pomanjkanja hrane in prostora vse pogosteje pomikajo proti naseljem in povzročajo ne le gospodarsko škodo, temveč resno ogrožajo življenje in varnost prebivalcev. V lokalnih skupnostih je vse bolj prisoten občutek, da se o upravljanju z zvermi in o sobivanju z njimi odločajo ljudje, ki teh težav ne doživljajo vsakodnevno, ljudi, ki dejansko z zvermi sobivajo, pa se ne poslušajo.

Kljub sprejemu Zakona o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave (Uradni list RS, št. 43/19) vzbuja stanje na področju trajnega upravljanja z velikimi zvermi vse večjo zaskrbljenost. Slovenija namreč kljub leta 1999 ratificirani Bernski konvenciji (Konvencija o varstvu prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov), ki omogoča uveljavljanje izjem pri ohranjanju rastlinskih in živalskih vrst, ne uporablja izjem, ki so predvidene v nekaterih primeru, ko gre za ukrepe za zavarovanje rastlinstva in živalstva. Ob podpisu Bernske konvencije je bilo v strokovni študiji pojasnjeno, da ima lahko Slovenija 400 - 600 medvedov, kljub temu pa je njihovo število v zadnjih letih vztrajno naraščalo, pri čemer danes govorimo že o 1200 medvedih in 130 volkovih.

Državni svetniki so v svojih razpravah ob sprejemanju interventnega zakona opozarjali, da gre za probleme, ki trajajo že nekaj let, pri čemer pa se ministrstva in drugi državni organi na opozorila niso ustrezno odzivali in pravočasno ukrepali. Napovedi vladnih predstavnikov ob sprejemanju interventnega zakona, da bo sprejeti zakon omogočil hitrejše ukrepanje pri interventnem odvzemu teh zveri brez dodatnih administrativnih postopkov, so se izkazale kot nerealne. Glede na stanje na terenu je velikih zveri preveč in na določenih območjih kmetje razmišljajo o prenehanju kmetovanja ali pa celo opuščajo kmetijsko dejavnost, saj je delo samo za povračila škod in subvencije

nesmiselno. Ob nakazanih trendih lahko pričakujemo nadaljnje praznjenje in zaraščanje podeželja. Kmetje in prebivalstvo na podeželju težko sprejemajo razlage o nujnem sobivanju z veliki zvermi, če je na drugi strani ogrožena njihova varnost in eksistenca. Dana so bila opozorila, da se napake iz preteklosti pri gospodarjenju z zvermi ne smejo ponoviti in da mora biti upravljanje v prihodnje usmerjeno v ohranjanje števila zveri na vzdržni ravni, saj bodo sicer zaradi objektivnih danosti in značilnosti terena v Sloveniji (gostota poseljenosti prebivalstva, brez izrazitih neposeljenih področij) konflikti neizbežni.

Ob ugodnih pogojih za razmnoževanje zaradi razpoložljivosti hrane v gozdovih in sadovnjakih v lanskem letu bi morali z načrtovanim in strokovnim poseganjem v populacijo zveri zmanjšati njihovo številčnost, a se je njihovo število zaradi sodnega zadržanja odstrela volka in medveda še povečalo, kar le še stopnjuje kritičnost situacije in posledično povečuje nestrpnost med ljudmi, ki se počutijo življenjsko ogroženi.

Dejstvo je, da Slovenija ne zdrži takega števila zveri na svojem območju, zato je tudi vse večje število napadov volkov in medvedov, ki pustošijo tako divjad kot tudi drobnico, katere reja se opušča. Žal pa se isto dogaja z velikimi rejnimi živalmi. Škoda na tem področju je vse večja in treba jo je odpraviti, preden bodo posledice še hujše.

Glede na stalno rast populacij volka in medveda, ki sta v ugodnem stanju, tako pri nas kot v nekaterih državah EU, je treba razmišljati o premiku teh vrst iz aneksa IV na aneks V Evropske habitatne direktive. V primeru neodzivnosti glede te možnosti pa velja opozoriti na orodje, ki je na razpolago državljanom EU za sodelovanje pri oblikovanju politike EU. Z državljansko pobudo namreč lahko milijon državljanov iz najmanj četrtnine držav članic EU od Evropske komisije zahteva, da oblikuje zakonodajni predlog s področja, ki je v njeni pristojnosti.

Sobivanje z zvermi je možno le ob primernem upravljanju in omejevanju z njihovim številom v mejah, ki so za naš prostor še sprejemljive. Narava nam je dana, da za njo skrbimo in z njo upravljamo. Tudi z volkom in medvedom smo dolžni upravljati.

Ad3)

Komisija je obravnavala vprašanje Državnega sveta glede monitoringa nad vso uvoženo hrano oz. njenega označevanja in sledljivosti ter odgovor Vlade Republike Slovenije na to vprašanje.

Komisija ugotavlja, da je Državni svet na Vlado Republike Slovenije naslovil vprašanje, ali država Slovenija nad vso uvoženo hrano izvaja monitoring oz. spremlja njeno označevanje in sledljivost. Vlada je v odgovoru navedla, da je uvoz hrane oziroma živil, ki vstopajo v EU zelo natančno reguliran ter da se pri uvozu izvaja pregled vseh vstopajočih pošiljk. Nadzor nad izvajanjem zahtev glede zagotavljanja sledljivosti in označevanja živil je naloga Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, ki jo tudi redno izvaja.

Kljub obširnemu odgovoru ter dodatnih pojasnilih predstavnikov Vlade na seji komisije, so člani komisije želeli natančnejše podatke o številu inšpekcijskih pregledov, ki se po mnenju komisije ne izvajajo v zadostnem številu, saj smo priča uvozu znatnih količin hrane, ki se prodaja, kot bi jo pridelali kmetje v Sloveniji. S povečano kontrolo in poostrenimi sankcijami v primeru nepravilnosti pri zagotavljanju sledljivosti blaga in njegovega označevanja, bi bilo treba preprečiti zavajanje potrošnikov, s strožjimi pravili pa vplivati na večjo prepoznavnost slovenskih pridelovalcev in predelovalcev hrane (tudi v okviru dodelanih kriterijev za vstop v shemo »Izbrana kakovost-Slovenija«). Komisija pričakuje odgovor od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter Inšpektorata za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, v katerem bo dodatno natančnejše pojasnjeno izvajanje pregledov sledljivosti in pravilnega označevanja hrane.

Ad4)

Komisija je zapisnik 17. seje komisije potrdila brez pripomb.

Miro Podlipec
sekretar

Cvetko Zupančič
predsednik